

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос адыга

макъ

1923-рэ ильсум
пътхапам
кынчельжанагъбу къыдкын

№ 225 (22434)

2021-рэ ильес

МЭФЭКУ

ТЫГЬЭГЪАЗЭМ и 9

ОСЭ ГЬЭНЭФАГЬЕ ИЭП
КЫХЭТЫУТЫГЪЭХЭР ыкы
нэмькі къэбархэр
тисайт ижүүгъотштых

WWW.ADYGOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъэээт

Тыгъэгъазэм и 9-р — Хэгъэгум и Лыхъужъхэм я Маф

Адыгэ Республикаэм
щыпсэухэу
льытэныгъэ
зыфэтшыхэрэр!
ТичыпIэхъу
лъапIэхэр!

Хэгъэгум и Лыхъужъхэм я
Мафэ фэш тышууфегушо!

Лыхъужъныгъэ зезыхъагъэхэм, ти Хэгъэгушо икъэухуумэнэ изэтгээлэпсыхъянэрэ зинахъышо ахээшихъагъэхэм, аш иштиху чыжэу зыгъэлгэхэм непэ шукэ ягуу тэшь.

Гукочэшко зилэ, цыфыгъэшко зыхэль, ныбжыкIэхэм щысэтехыпIа афэхъурэ цыф шлагъохэу Адыгэимрэ Урысыемрэ ягъэхъагъэхэр зыцэ епхыгъэхэм егъашэрэ щитхур адэжь.

Урысые къэралыгъом ита-
рихъ дахэкэлэ зыцэ хэхъэгээ
тичыпIэхъухэм инэу тарэгушо.
Адыгэ Республикаэм щыпсэухэу
гуетынгъэшко фырязяу зилоф
зыгъэцакIэхэрэм тызерафэра-
зэр къэтэло.

Ныбджэгу лъапIэхэр, зэкIэми
тышьууфэлэло псауныгъэ
пытэ, щылекIэшлу шъуиленэу,
мамыр ошъогур шъуашхъагъ
итынэу, ублэпIэшлу пстэуми
тэхъягъэхэр ашышьушынхэу!

Адыгэ Республикаэм
и Лышхъэу, Урысые
политическэ
партиеу
«Единэ России»
и Адыгэ шъольыр къутамэ
и Секретарэу
Къумпыйл Мурат

Адыгэ Республикаэм
и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЫЙ

Гвардием имайорэу Цэй Эдуард Урысыем и Лыхъуужь щитхуцIэр къызфагъэшьошагъэр Да-
гыстан хэхъэрэ Ботлихскэ районым илъэгапIэу «Ослиное ухо» зыфиIорэм иштэн 1999-рэ
илъэсым зыхэлажьээр ары. Боевикхэм бэрэ запэууцужьхэ нэүж тидзэкIолIхэр зэкIэкIожынхэм
иамал аригъэгъотыгъ, къаукIыгъэ командирэу Сергей Костиним ихьадэ заом имашIo кы-
хихыжьыгъ.

Цэй Эдуард фэгъэхьыгъэ тхыгъэр я 3-рэ нэклубгъом ит.

Адыгэим сомэ миллион 244-рэ къыфыхагъэкIыгъ

ШюкI зимиыэ медицинэ страхованием и ЧыпIэ фондхэм алэкIагъэхъаным пае Урысые Федерациием и Правительствэ федеральнэ мыльку тедзэ шъольырхэм атегощэгъэним фэгъэхьыгъэ унашьор ыухэсигъ. Адыгэ Республикаэм сомэ миллион 244-рэ мин 65,5-рэ къылекIэхъащ.

Урысые Федерацием и Правительствэ илэпчIэгъэнэ фонд ахъщэр къыхагъэкIыщ. ШюкI зимиыэ медицинэ страхованием и ЧыпIэ фондхэм ахъщэр зыпIуигъэхъан фаер страховкэ

зыпIуигъэхъан фаер страховкэ

ашыгъэ цыфхэм, мыш къыхе-
убытэх ковидыр къызэутэлла-
гъэхэр е ашкэ зэгуцафэхъэрэр,

медицинэ йэпIыгъу ятыгъэнир ары. Шыгуу къэтэгъэкIыжь:
чэпьюгъум а гухэльхэм апае

сомэ миллионы 151-рэ мин 447,1-рэ республикэм къыфыхагъэкIыгъ. Адыгэ Республикаэм ыцIэкIэ Къэралыгъо Думэм идепутатэу, бюджетымкIэ комитетым хэтэу Владислав Резник илэпIэгъу хэлэу Урысые Федерацием и Правительствэ унашьор ышыгъэм тетэу республикэм мылькур къыфыхагъэкIыгъ.

(ИкIеух я 2-рэ нэклуб. ит).

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ иунашь

Рэзэнэгъэ тхыль фэгъэшьошэгъэнэм ехыллагъ

Цыфхэм яфитыныгъэхэм, яфедэхэм, хабзэм якъэухъумэнкэ гъэхъагъэхэр зэрилэхэм, общественнэ тоофшэнхэм чанэу зерхэлжээрэм афэш **Маркова Елена Владимир ыпхүм** — пшыныжь ягъэхыгъэнымкэ Федеральнэ къулы

кум Адыгэ Республикэмкэ и Гъэорышланэ и Общественнэ совет хэтэм рэзэнэгъэ тхыль фэгъэшьошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ Къумпыл Мурат
къ. Мыецъуапэ,
тыгъэгъазэм и 7, 2021-рэ ильэс
N 282

Адыгейим сомэ миллион 244-рэ кыфыхагъэкыгъ

(Икъях).

Адыгейим и Лышъхъэ къызэрхигъэшыгъэмкэ, бюджет ассигнованинхэр атегощэгъэнхэмкэ парламент Комиссием ыки Урысые Федерацием и Правительствэ яунашь тетэу

дицинэм иофишлэхэм, ыпкэ хэмийльэу цыфхэм лээзэй уцхэр алэклэгъэхэгъэнхэм пае Адыгейим ренеу мыльку тедээ кыыэклагъахъэ.

«Шоки зимыи медицинэ страхованием и Чыпэ фонд лэклэгъэхэгъэнэм пае республикэм кыфыхагъэкыре

сомэ миллион 244-м ишлага-гъэ къеклощ республикэм щилсэухэрэм ыпкэ хэмийльэу игъом ыкли икъюу медицинэ лэлэгъу аратынымкэ, джащ фэдэу коронавируснэ инфекцияк лэр кызызэутэллагъэхэр игъом кыыхгъэшыгъэнхэмкэ», — кыыгуагь Адыгэ-

им и Лышъхъэ Къумпыл Мурат.

«Адыгейим ипащэхэм лэшэу аналэ тирагъеты псауныгъэм икъэухъумэнкэ тоофхэм язытет, джащ фэдэу ковидым пэуцужыгъэнымкэ тофхэбзэ гъэнэфагъэхэм язэшохын. Непэкэ анах мэхъанэшко зилэ шшэ-рьльхэм ахэр ащищых. Федеральнэ лэпыэгъур мы узыр зыщызэкъэмикорэ лэхъаным республикэм ишыкъэгъэ дэдэу цыт», — кыыгуагь Владислав Резник.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Кіэлэцкылухэм шүхъафтын афашыщт

Адыгейим и Лышъхъэ Къумпыл Мурат кіэшакло зэрэфхэхуугъэм тетэу а 1 — 4-рэ классхэм арыс кіэлэджааклохэм Ильэсыкім ехуулэу лэшү-лүшүхэр зэрыль Ыальмэхъэр аратыщтых.

Мыш фэдэ шүшлэ тофхъабзэр 2019-рэ ильэсэм республикэм

гыи ублэпэлэ еджаплэхэм ачэсхэм Ильэсыкіл шүхъафтынхэр афашыщтых. лэшү-лүшүхэр зэрыль

Іальмэхъэр а 1 — 4-рэ классхэм арысхэм, яунэ исэу еджэхэрэми афагошыщтых.

«Ильэсыкім ехуулэу кіэлэцкылухэм пэпч халэмэт горэхэм ашэгүгын, ыгу ильыр кыфагъэцаклэ шлонгыу. Тэ, нахыжхэм, кіэлэцкылухэм гушуягъо къафэхъын тльэкыщт. Джащ пае тигуалэу мыш фэдэ шүшлэ тофхъабзэхэр зэхэтэшэх. Кіэлэцкылухэр аш зэрэшгүшүүкылхэм сицихъэ тель», — кыыгуагь Къумпыл Мурат.

лэшү-лүшүхэр зэрыль Ыаль-

мэхъэр зэрагьэулоу аублагь. Зэкімкі Ыальмэх 26500-рэ агъэхъазырышт. Конфет лэпкэ 60 фэдиз Ыальмэх пэпч ильышт. Шүхъафтынхэр шэхэу муниципалитетхэм аратыщтых, етланэ ахэр еджаплэхэм алэклэхъащтых.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Къашъор сищыгъэныгъ

Лъепкэ пэпч анах къахэзыгъэшэу, зыгъэдаххэу илэх ежь икъашъохэр. Тэри, адыгэхэм, аш фэдэу тильэпкэ къашъохэм ижыкіэ кыщегъэжъагъэу тигъашэ кыддагъашэ, тигъогогуух тагъэгушхоу.

Къашъом цыфым ыпкышилкэ шлгъабэхъы. Ипсауныгъэ егъэштэ, сабыим ыпкэ зан-кэу ыыгынным регъасэ, аш фэорышлэ. Ицыклюгъом кыщегъэжъагъэу кіэлэцкылухэр къашъом фэшагъэу пүгъэнэм мэхъанэшко ил. Етлани ыгуклэ аш фаблэу, адыгэхэм «лъым хэлъэу къехъугъ» зыфалорэм фэдэу Ѣитмэ, сабыир аш фэбгъэсэнир нахь лэшэх.

Мыецъопэ гурит еджаплэу N 22-м чэс кіэлэцкылухэр къашъом фэсгъасэх. Тиклэцкылухэм къашъом имэхъанэ, тильэпкэ культура, тишъуашхэм ядэхагъэ зэхашшэу пүгъэнхэм лэшэу сынаэ тет, ар сипшъэрэлтэу. Тикъешъох купыцлэр «Сэлам».

Сэ сшхъэкэ къашъор сищыгъэныг сломэ, сыхэу-къонэп, сыда пломэ ар сэнэхьатсуу сицыкгулом кыхэсхыгъ, ильэсэйбэрэ аш сирылэжъагъ. Джы непи сиыгукэ сиыфэшэгъэ а тоофшленэр лъысэгъекуатэ. Сыд фэдэрэ культуры къашъом къе-гъебаи. Цыфым ишэнэ аш зызблырэгъэхъу. Гушо илэу цыфхэм къахэхьыш, сабыим ыгу Ѣихъэрэр, ар кызызэригушу-кырэр кыгъэлтэгъонэу, илэпэлэснэгъээ пчэгум кырилтханэу амал къашъом аш кыреты.

Цыфхэм ало угуклэ шлэрэ тооф тызэрэпилыр ары кызхэкыгъэр зэнэкью-бэу тызхэлэжъагъэхэм хагъэунэфыкыре чыпэхэр къашытфагъэшьошэнхэр ыкли Ѣитхуу тхыльтыбэхэмкэ такыхагъэшыныр.

Сиооф тызэрэпилыр ары кызхэкыгъэр зэнэкью-бэу тызхэлэжъагъэхэм хагъэунэфыкыре чыпэхэр къашытфагъэшьошэнхэр ыкли Ѣитхуу тхыльтыбэхэмкэ такыхагъэшыныр.

Сиооф тызэрэпилыр ары кызхэкыгъэр зэнэкью-бэу тызхэлэжъагъэхэм хагъэунэфыкыре чыпэхэр къашытфагъэшьошэнхэр ыкли Ѣитхуу тхыльтыбэхэмкэ такыхагъэшыныр.

гъэшлэгъонэу зызэрэз-гъэушомбгүштэм, лъэбэкүшүхэр зэрэтшыщхэм тыпиль. А мурад дахэм тапэки сиыфэлэжъэн гүхэл си. Тильэпкэ культурэ ибаинигъэ уасэ

фэтшын фае, ныбжык-кэхэм а зэхашлэр ахэтльханыр типшэрыль.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу ТЕУЦОЖЬ Алый.

ЛЫХЪУЖЫР ЩЫСЭТЕХЫП!

Къэралыгъом щыпсэурэ нэбгырэ пэпчь и Хэгъэгу кыуухъумэныр ишъэрыль. А пшъэрыллыр агъэцаклээзэ лыгъэ зезыхъэхэрэр хэткли щысэтехыпIэх.

2007-рэ ильээсүм къыщегээжьагаа Хэгээгүм и Лыхуужьхэм я Мафэ тиквэралыг ѿшыхагаа нэфыкы. Охтээ зэфэшьхяафхэм Урысыер къэзыухуумэгээ лыхуужжхэм яшлэжь Мафэу ар щит. Мэфэкын тарихээ пылтыр я XVIII-рэ плэшлэгьум къыщежье — 1769-рэ ильээсүм пачхыдээ я II-рэ Екатеринэ Шыхихээ Георгий Победоносцэм иорден ыгъэнэфагь, аш шьоши 4 илагь, апэрэр анахь иныгь. Бгъэхалхьэр зэратыгъэхэр нэгбүрэ 25-рэ мэхүүх, ахэм аащых ежь Екатеринэ, орденым икавалерхэу, генерал-фельдмаршалхэу Михаил Кутузовыр, Михаил Барклай-де-Толли, нэмэйкхэри. Мы унашьор ары мэфэкын льапсэү фхэхүгъэр.

1807-рэ ильэсүү мэзэм и
26-м пачынхьа а I-рэ Александр орденэү «Георгиевский крест» зыцэр егъэнафэ. Къэралыгъом ыпашхъэ гъэхъэгъэшхо Ѣзын!эхэр ашк!э къыхагъэштигъэх. 1917-рэ ильэсүү нэс георгиевскэ кавалерхэм я. Мадаар аар хагъяунэфыкыгъ.

Революциер къызыдахым үүж орденыр большевикхэм тырахжыгъагъ. Советскэ Союзым ильэхъан текыгъэу, 2000-рэ ильэсүм Урысые Федерацием и Президент иунашьок! Э орденын истатус къырагъэгъэзэжжыгъ. 2013-м кыышгъэжжыгъэй эдэг къес, тыгъэгъазэм и 9-м СССР-м ыкыл Урысыем я Лыхъужхэр, Щитхум ыкыл Шийхъэу Георгий яорденхэм якавалерхэр агу къагъэкъижыхъ, непэ кытхэтхэм ящихъу alo.

Хэгъезу зэошхом ильхъянтицыфхэм лыгъезу зэрахьагъэр хэти Ѣыгъупшэштэп. Тихэгъезу ишъхъафитныгъэ фэбэнагъэхэу, СССР-м и Лыхъуль хуульгэхэм аащыцых адыгэ лъэпкынм къыхэкыгъэхэ Аандырхье Хүусен, Нэхэе Даутэ, Ацумыжь Айдэмыйр, Бжыхъэкъо Къымчэрые, Шуцэ Абубечыр, Къош Алый, Тхъагъушъя Исмахыил.

Гхба ышшэ Исмахьите.
Республикэр зэргүүшхорэ,
шъяхъэклаф эзифашырэ цыфхэм
ащци «Урысыем и Лыхъуж»
зыфиорэ цэ лъаплэр кызифа-
гъэшшошгээ Цэй Эдуард. Ар
тишьольтыр имызакьоу, Урысы-
ем ичыпэ зэфшъихафхэм
дэгью ащыэлтьашэ. Абхъязым,

Указкің парашют-десант баталыном икомандиреу, гвардием имайореү Сергей Костинымрәз (зэфэх нэуж) командирим игуда дээзу, гвардием имайореү Цэй Эдуардрэ Урысые Федерацием и Ліыхъужыцэ къафагъэшьошагь. Аш нэмымкэу къулыкъурехыифе нэмымкі къэралыгъо тынэу, медалэу, орденэу къыратыгъэр бэдэл.

— Тидээ пишьэрэлхэр тымыгъэцэктэгъагъэхэмэ, зэктэри хэкшуадэштыгъэх. Ныбжсын-күхэм я Хэгъэгу шту альэгъоу нь угзэнхэр күэлэнтүхэм, унагъом къащежьэ. Хэгъэгу зэоишом илъехъан тяатэжь ньашэхэм лыблэннагъэу зэрахъагъэр, тарихь баев тиэр кыыткүхъуухъэрэл эзүүжэхэм зэрядгъешилэ-

Шъугу къэдгъэкы-жын: гвардием имай-орэу Цэй Эдуард Урысы-ем и Лыхъужъ щытхъу-цЭр къызфагъэшьоша-гъэр Дагыстан хэхъэрэ Ботлихскэ районым ильэгапIэу «Ослиное ухо» зыфиорэм иштэн 1999-рэ ильэсым зыхэлажъэр ары. Боевикхэм бэрэ запэуцужыхэ нэуж тидээкIолIхэр зэкIэкIожынхэм иамал аригъэгъотыгъ, къаукIыгъэ командирэу Сергей Костиным ихьадэ заом имашто къыхихыжыгъ.

Күлүкъу пшъерыльхэр ыгъэцакIэхээ лыхъужъныгъэ зэрэзэрихъагъэм фэшI Урысые Федерацием и Президент и

щтым тыпилын фае,
— ело Лыхъужым.
2000-рэ ильесым шэкіогъум
ипсауныгъэ изытеткэ Цэй Эду-
ард майор звание илэу запасын
күагъэ. Орденхэу «За личное
мужество», «За заслуги перед
Отечеством 2-й степени», «За
отличие в военной службе»
зыфилохэрээр кыяфагъэшьоша-
тъэх. Ау зэкэмэ анахь тын
пъаплэр Урысыем и Лыхъужы
зэрэхъугъэр ары. Мы мафэхэм
Эдуард АР-м и Къэралыгъо
Совет — Хасэм илепутат.

Совет — хасым идепутат.
Лыхъужьым ильэс пчыагъэ
хъугъэу ныбжыкъэхэм патрио-
тическэ пүнгыгъэ ягъэгъотыгъэ-
ным илахышхо хешыхъэ: дзэм
къулыкъур щызыхыщхэм,
студентхэм, къэлэеджакъохэм
заяуегъакъэ. Аш зэрильтэтэрэм-
къэ, тын лъаплэу къыфагъэшьо-
шагъэр ежъым изакъоп зишушла-
гъэр.

— Сяне-сянэ-
хэм сизэрап! У-
гъэ лъагъом си-
тетэу сынсэугъ
ык! И сынсэущт.
Тын лъан! Эу
ык! И щитхъу-
ц! Эу къысфагъэ-
шьошагъэр си-
закъоу сиен, си-
батальон хэт-
хэу, хэушъхба-
фык! Гыгъэ пишь-
рылъхэр сигну-
сэу зыгъэцк! А-
гъэхэм, я Хэгъэгу къау-
хъумээ фэхыгъэ дзэ-
к! Ол! Хэм, офицерхэм
афэсэгъэхбы. Мы жьу-
гъор ахэм яй ык! И сэ си-
лыуз, — ело Цэй Эдуар,

Эдуард щылэнүгээ гъогу гъэшшэгьон къыкчугъ, Хэгъэгур шүпльэгьун зэрэфаемкээ щысээ

Xэгъэгу зэо-
шхом хэ-
кодэгъэ тидзэ-
кюлжэм яш!эжь
фэгъэхыгъэ сау-
гъэтэйм игъэуцун
ык!и псэуп!эу
Ханскэм советскэ
летчикхэр къыз-
щефэхыгъэхэ чы-
п!эм сквер Ѣзыэ-
теутыгъэнэм Цэй
Эдуард як!эшак!у.

дым икомандирэу къулыкъур щихыгът. Ротэм икомандир игуадзэу, нэужым, 1992-рэ ильэсэм, командирэу агъэнэфагъ. А лъэхъаныр къинигъ, лъепкъ юфыгъохэр къызфагъ-федэхэзэ, политик «шойхэм» къэралыгъом бырсыр къыральхъэгъагъ. Тыдэ къулыкъур щихыгъэми, сыд фэдэ чыплэ ифафагъэми, и Хэгъэгу къызэриухумэн фаер зыщигъэгъупшагъэп, къызщыхъугъэ хэкур, илахьыл гупсэхэр къымыгъэу-кытэжхэу Ѣынэныгъэм лъэгъо дахэ Ѣылхырищыгъ.

Непс Цэй Эдуард обществен-
нэ йоххэм чанэу ахэлжээ,
Урысые народнэ фронтын
ипроектхэу тарихьым икъэгъэ-
нэжьын, заом хэлэжьагъэхэм
лыхъужныгъэу зэрахьагъэр
мыкцодынам афытегъэпсихъа-
гъэхэр пхырецых. Кыткэхъу-
хъэрэ лэүххэм патриотизмагъэ
ахэльхъэгъэним ынаал тет. Аш
пае дээ күүликүм дашишт
кялэхэм, кялэеджаклохэм,
студентхэм зэлүкэгъухэр бэрэ
адешых, ежж күүликуу зэрихын-
гъэр къафелуу, упчэхэм
лхончухор изростихи

джеуапхэр къаретыжыхъ.

Хэгъэгу зэошхом хэкіодэгъэ тидзэкіоліхэм яшлэжь фэгъэхыгъэ саугъэтым игъэуцун ыкіи псеүпіэу Ханскэм советскэ летчикхэр къызыщефэхыгъэхэ чыыпіэм сквер Ѣыззетеутыгъэним Цэй Эдуард якіещаклы.

Цэй Эдуард якшынаны.
Непэ мы мэфэкір хэзэгтэй-
нэфыкырэ пстэуми тигуапэу
тафэгушло, шло щылэр къадэхьу-
нэу тафэлъало.

КИАРЭ Фатим.

Проценти 4-м къэгъэсыжыгъэн фае

«*Iofigyoo shxhaeu k'eraulgoo ekonomikemi, c'ifkhemi nепэ яэр inflyaciier зэрэдэk'uaerэр ары. Shæk'og'um yk'äm ap проценти 8,4-рэ хууцтыгъ. Ap k'ixh'yaacht 2022-рэ ильэсэм нахьыпкэ зытгъэ проценти 4-м къэдгъэсыжын фае*», — къышуяагъ УФ-м и Президентэу Владимир Путиным экономикэм иофхэм зышатегууцыгъэхэ зэхэсигъом. Мы лъэныкъом фытгээпсихээгъэ пшъэрлыхэри къэралыгъом ипащэ къышыгъэх.

Ильэсэу тызхэтэр къизехъэм, иофшэпэ чылгэхэм ябэдзэршилгээ пандемиим ылгээцээ зэрэштыгъэм тырагъэуцожынен ипащэ къышыгъэх.

Президентым пшъэрлыль къышыгъагъ. Ар гъэцэклэгэе хуугъэ. Непэ нэбгыре миллион 72,3-мэ иофшэпэ чылгээ ял. Арэу щитми, джыри иофигуабэ зэрэштыгъэ Владимир Путиным къык'иг'этхыгъ, ахэр дэгээзыжыгъэнхэм фэлорышэшт пшъэрлыль гъэнэфагъэхэр УФ-м и Правительствэрэ Гупчэ Банкыимэ къафишыгъ.

Цыфхэм гъотэу ялэр къэтигъэныри къэралыгъом ипащэ пшъэрлыль шххаеу къышыгъэхэм ашыц.

— *Федеральнэ бюджетым илэпчэлгээнэ къизхэтхызэ къэралыгъо 16-ыгъэлгүй цыфхэм яттынэу тызэгургуулагъ*. Къизхэ-

тхыщт бюджетым иофхэр дэихэп, тапэки хэхъоныгъэхэр ышынхэу, къихъащт ильэсэм джыри нахьышу хуунэу гуяа-плэ къеты. Къэралыгъо проектэу, программэу етхыжыгъэхэр экономикэм хэхъоныгъэхэр ышынхэм тельтигъагъэх. Экономикэм хахь ышымэ, цыфхэм ящылаки нахьышу хуущт, — къышуяагъ Владимир Путиным.

Мы ильэсэм имээипш пштэмэ, ВВП-р процента 4,6-у дэхэгээ. Къэралыгъом ипащэ къызериуагъэмкэ, ар Урысыем иекономикэм къэгээльэгъон дээп. Инвестицииу экономикэм къыхальхыагъэри процента 7,6-кэ нахьыбэ хуугъэ.

ТIумэ язэу нахь лъэшыщтыр

Коронавирусым иштаммыкэу Африкэм къышежьагъэм етгүпшүгъэу дунаир зэльекуу. Специалистхэм ашт зыкызэригъэльэгъон ылъэкыщтуу къаорэр зэфэшхыаф.

Зым ашт ишуяагъэ къэклощтэу, непэ нахь щынагъо къэзытырэ «дэльтэр» тырифынш, къихъащт ильэсэм игъэмафэ нэс зэпахырэ узым зыэриушомбгыурэр къизэтеуцощтэу elo, «ятфэнэрэ волнам» төгөлтөрээ зыльтийтэрэри маклэп.

Роспотребнадзорым ипащэу Анна Поповам «омикронке» зэдхэгъэх штаммыкэм ушынхэн иофир тетэу ары къизэриорэр, охтэ къэк'ям бэү зэрэзэлтийкугъэр къыхегъэштэй.

Псауныгъэр къэухумэгъэнымкэ Дунэе организацием и Европейскэ бюро ипащэу Ханс Клюге къизэриорэмкэ, Европэм икъэралыгъо 21-мэ ар архыагъ, къыззолагъэр нэбгырэ мини 6,5-рэ мэхъу.

Нэмыкэ штаммхэм ягъэшагъэмэ, «омикрон» щынагъо хэлтэйр, цыфым ипсауныгъэ ияятуу ригъэлжийрэр, вакцинэхэр ашт зэрэпэуцужхыхэрэр джыри икъоу зэгъэшагъэ зэрэмхыгъэр ашт къык'иг'этхы.

— «Дэльтэр» джыри текийгъэп, ар иофигуошкоу ташхьагъит, ар зындыгъэгъупшэ хууцтэй. «Дэльтэм» медицинэр зэрбэншынхэрэ узым зыэриушомбгыурэр къизэтеуцощтэу elo, «ятфэнэрэ волнам» төгөлтөрээ зыльтийтэрэри маклэп.

Кыблэ Африкэу штаммыкэ штаммажьагъэм мы уахтэм къэбарэу къык'иг'эрэм гуяанлэ къаты. Ашт иврачхэм къизэрапорэмкэ, «дэльтэм» егъэшшагъэмэ, «омикрон» ык'уячэ нахь макл. Арэу щитми, штаммым уасэ фэлшынхэмкэ уахтэу тешлагъэр джыри маклэу альтиг шэныгъэлэжхэм.

Вирусологэу, РАН-м иакадемикэу Петр Чумаковым иеплтыгъэхэм уагъэгушо. «Омикрон» «дэльтэр» ыуигъэлжтэй, ары пакшош, ыгъэлждэшт фэдэу ашт къело. Ар къизэузыгъэхэм иммунитетэу ялэхъурэр коронавирусым иштаммэу зэрарышо къэзыхыхэрэм апшүүк'иг'этхы.

— Шынагъэ, мыр пэшорыгъэшьеу тшыгъэ зэфэхьысыж. Тэубытагэ горэ хэлэйу къэтлонным пае уз зэфэшхьафыбэ къэзыхырэ штаммыр «омикрон» зэрэуигъэлжтэйрэм, цыфым ар къызееулэгъэ зергээсиймаджэрэм, хылгээу къизэпсизыхэрэм япчагъэ талыгылээн фае, — къышуяагъ шэныгъэлэжхэм.

Молекуллярн-генетическэ шүэтинхэмкэ Гупчэм ипащэу Андрей Исаевми зэфэхьысыжхэр пшынхэмкэ джыри жылоу elo. Кыблэ Африкэу штаммыкэ штаммажьагъэм иофхэр зэрэштыгъяатэрэм уеллпымэ, «омикроныр» пхъашэу «дэльтэм» пшынхылоу къизэригъэлжтэйрээр къык'иг'этхыгъ. Арэу щитми, Калифорнием къышажьэгъэгъэ штаммэу «лямбда» зыфилорэр щисэу къыхыгъ. Ари щынагъоу, «дэльтэм» ыууж цыфым антителау илэхуугъэхэр ашт фыримык'иг'этхы къэбар къэжээхъагъэр къызажьагъэм.

Ильэсэйкэ мэфэк'хэр къэблагъэх. Іэкыбым зыщигъэпсэфынэу зекло клоштыр зэрэмынхэмкээр нафэ. Экспертхэр ашт къегээшнэх ык'и зыгъэлэсэфыгъо уахтэм зэрар къафимыхынны пае вирусым ушызыухъумэрэ нэгүүхъохэр зыщамыгъэгъупшэнхэу, вакцинер зыхаргээлхъянэу, ревакцинациер ашынэу зэк'иими къяджэх.

Хэутынным фээзгэхъязыгъэгъэр ХҮҮТ Нэфсэт.

Зык'эхъопсыхэрэр къадэхъунхэм пай

Ильэс къес Урысыем щызэхащэрэ иофхъабзэу «Елка желаний» зыфилорэр шэк'ог'ум и 15-м аублагъ ык'и тыгъэгъазэм и 11-м нэс клошт.

Мы проектыр апэрэ ильэсэп зышийэр, УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр ашт хэлэжьагъ. Шъольырым щыпсэурэ къэлэцык'ухэр зык'эхъопсыхэрэр афегъэцаклэх Адыгэ Республиком и Лышьхы.

Ильэс 3-м къышегъэжьагъэу ильэс 17-м нэс зынхжээгээхээр къык'иг'этхыэрэр къыдэхъун юльэхъыгъ. Цыф гук'эгъухэр, хяллэлхэр ашк'я къэлэцык'ухэм къадэштэй.

«Елка желаний» зыфилорэр шүүшээ проектэу щит. Ашт гүхэль шххаеу илэр ильэсэйк'эм ехъулэу къэлэцык'ухэм ямурадхэр къадигъэхъунхэр ары. Зышоиг'оо пэпчээ Лыжж Штыргъук'ым иштээрлыхэр ыгъэ-

гъот маклэ зилэ унагъохэм арьс сабыйхэр. Зышоиг'ооныгъэ къыздэхъунэу фаехэм сайтэу елжжеланий. рф зыщатхын альэк'иг'эт. Ашт купитуу къыхеубытэ: «шоиг'ооныгъэ зилэхэр» ык'и «гъэцэklakloхэр». Фэгъэктэнэйгээ зилэ купым цыфир зэрэхахъэрэр къэзэгъэшьылжээжээрэ документын итеплэ гүсэ фишыжын фае. Шоиг'ооныгъэ зилэ зызариг'этхыгъэ нэужум зыгорээгүүрийн ык'и ар къыфээзгэцэк'иг'этэй.

Проектын хэлэжьэнхэ альэк'иг'эт ильэс 3-м къышегъэжьагъэу ильэс 17-м нэс зынхжээгъэхээр зынхжээгъэхээр зипсануныгъэ пыч фэхъугъэхэр, къэлэцык'ул сэкъатхэр, къэлэцык'ул ибэхэр иштэхэр зышхъарымытжхэр, — къышыгъэштэй.

ЛъЭПКЪЫМ ИФЕДЭУ, ЛЪЭХЪАНЫМ ДИШТЭУ

Адыгэ къералыгъо университетым адигэ филологиемрэ күлтурэмрэкіэ ифакультет икішшаклоу адигабзэр зэзыгьашэмэ зыштоигъохэм апае социальнэ хытыуоу Инстаграмым нэкубгъохэр кыщызэйуахыгъэх – @adygabze_everi_day ыкчи @adygephis.

Апэрэ нэкубгъом гущыгъэхэр адигабзэкіэ, урысыбзэкіэ ыкчи инджылызыбзэкіэ къащыгъэх, сурэтхэмкіэ ахэр къэгъэштыгъэх, сурэтхэмкіэ ахэр къэгъэштыгъэх. Ятлонэрэм адигэ пшысэхэр макъэ акіэлтэу къырагъахъэх. Нэбгырэ зыщыплі хуухэу мы нэкубгъохэм адэлахъэх. Ахэм афэгъэхыгъэу нахь игъэктөгъяу тыйдэгүщыагь мы проектыр зигукъекіу, адигэ филологиемрэ күлтурэмрэкіэ факультетым идекан ишшэрэлхэр піэльэ гъэнэфагъекіэ зыгъяцаклоу, филология шэнэгъэхэмкіэ кандидатэу, доцентэу Цэй Беллэ.

— Ильэсэм ехъурэ мы проектым сыйделжъягь, джы мазэ хуугъяу студентхэр къыхэсщахъэхэу, сэ сынаучнэ іашхъяэтэу ахэм юф адэсэшэ. Апэдэдэ адигэ пшысэхэм афэгъэхыгъэ нэкубгъор тшыгъэ. Локдауным къералыгъор гъерекло зэтысым, зэпчайжъэ шыкіэм тетэу едгэджэнхэ фаеу хуугъэ. Интернетым ихъэрэ пэпчъ хигъэунэфыкъытгъэ адигэ литературэ, адигэ пшысэ зэримыльхэр. Арыти, сшыхъурэ сэрырэ тигуу къэки, едгэжъэгъягь. Унэм тизэрисеу, тхыльхэр тилемхэти, цыкыу-цы-

лоу къидгъэхъанэу түублагь. Пшысэхэм макъэ акіэзильхъагъэхэр апэдэдэ сэрыре сшыпхью Нэхэе (Дэгужье) Аллэрэ, нэујум профессорэу, АКЬУ-м адигабзэм изгъешшэнэрэ адигэ филологиемрэкіэ и Гупчэ ипащэу, филология шэнэгъэхэмкіэ докторэу Унэрэктю Рае

къизэджэрэ пшысэхэр къидгъахъэхэу түублагь. Зекіэмкі пшысэ 44-рэ тетхагь. Зетэгъэжъякіэм зы нэбгыри къыткіэтхэгъагъэп. Заулэ горэ идгэкъумэ етланэ теплүнену тозэ тиоф дгэцэгцэлштэгъ. Шхъаем, цыфхэм тыхагъотызэ къыкіэтхэнэу къырагъэжъагь. Ашолгъашшэнору зытэлтэгъум, нахыбэу къидгъэхъанэу түублагь. Етланэ юфыши сэккызыдэжъижым, уахтэ зэрэхсымыгъуатэрэм пае юфыр зэпүүгъэ хуугъэ, — къеуяту Беллэ.

Цыфхэу пшысэхэм япльэу, ядэлхэрэм упчлабэ къаклатхэу аублагь гущыгъяу къагурыммохэрэм япхыгъяу. Джащыгъум нэмык гукъекі къеуущыгъ — мыш фэдэ нэкубгъохэр, приложениехэр, сайтхэр ишыкіэтхэ шыпкъяу зэрэцтихэр, бэу щылэнхэ зэрэфахэр зэхшаклохэм зэхашлагь. Ильэсэм къыклоу улпэлкун зэфэшхъафхэр зэришыгъэхэр Беллэ

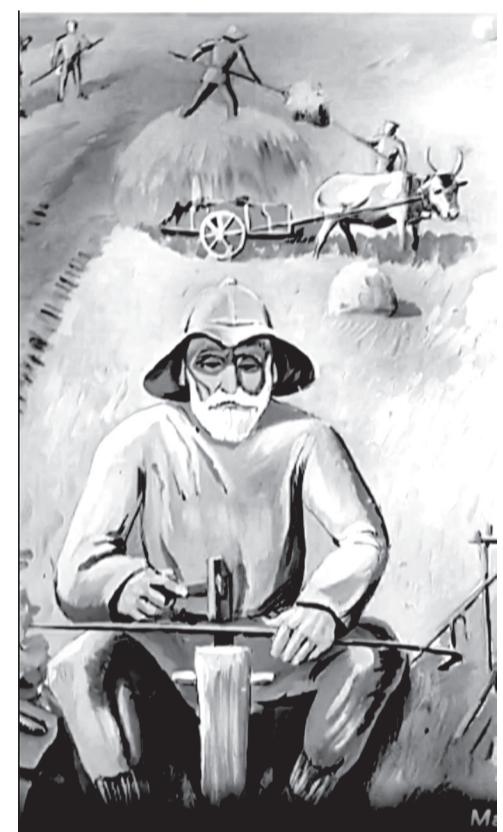
къихегъэшы — зыфэдэн фаер, бэу къыкіэтхэним пае зэрэгэпсыгъэнэу Ѣштыр...

— Адигагъэм нахь зыфэдгъазээ тхыпхъэхэр, шуашэр, быракыр нахыбэу идгэуцохэмэ ара, хяуми лъэхъаным, непэрэ мафэм диштэу мафэ къес цыфхэм апэ къифхэхэрэ сурэтхэр дгэфедэхэмэ ара нахь дэгүүтгээр? Зекіэ дгъенафи, джы нэкубгъо шуулъэгъухэрэм афэдэ хуугъэ, — къихегъэшы ти гущыгъяу.

Джаущтэу ятлонэрэ нэкубгъоу гущыгъэхэр адигабзэкіэ, урысыбзэкіэ ыкчи инджылызыбзэкіэ къызшыгъэхэр къэхъугъ. Щылакіэм диштэу ашыгъ, сыда зыплокіэ, бзищикіэ къеуагъэр нахь зэрэлэрифэгъур Беллэ къыхегъэшы. Зэрэхъурэмкіэ, бзищыри зэдээзэрэгъашэ еджэрэм. Ау мыши къыщымыуунхэу мурад ашыгъ зэхшаклохэм.

— Тиуниверситет «Приоритет 2030» зыфилорэм хэлажы, грантышхо къирхиыгъ. Аш ишуаугъэкіэ ашпъэрэ еджа-піэм джы студенческэ грантхэри ышын амал Ѣшэхъэ. Арыти, студентхэу Емзэц Ренатэ, Дыдык Камилэ, Мамадалые Закир сэ сырягъашхъяэтэу аш тыхэлажы, тхъамафэкі эзекілэбэжкъэм зекіэ къытфадаг — къитхыгъ грантыр! Сомэ мини 100-р мы нэкубгъохэм анэмкіэу приложениеу тшынену дгэнафэрэм пэудгүрэхъанэу зытэгъэхазыры «Едж ыкчи Едэлү» ыцфэу. Амал тиэу къыдэхъумэ, адигэ литературэм ипроизведениехэр макъекіэ еджа-гъау идъяу-ционхэу тифай. Зекіэм зэлъашэрэ приложениехэу тхыльхэр къызэрихъэхэу уфаемэ уядэун, уфаемэ уяджэн амал къезытыхъэрэм афэдэу дгээпсынену тигыль. Ильэсныкъоокіэ проектыр дгэцэгцэлкіэнэу ыкчи приложениер пэшорыгъашэ шуашэм итэу къэдгээлэгъонену пшьэрэйль зыфэтшыгъягъ. Аш ишыгъягъ, амал зериэу дгэцэгцэлкіэнт. Адрэ етхыжъэгъэ нэкубгъохэм ахэдгэхъошт, ахэми зядгээшомбгъошт. Нэмык цыфхэу мы юфым зыгу факлохэрэри къыхэдгээлжъэнхэу тигу хэлъ, зымахъэ къашэжъхэу цэрилохэри къедгэблэгъэштыгъ.

Юфэу рахыжъагъэм лъэпкыимкіэ

мэхъанэшхо зэриэм Ѣшэхъэ. Аш ишуаугъэкіэ лъэхъаным къыздихыгъяу Интернетым фэщэгъэ сабийхэм къашхъалэн икъун аш къырахышшүйт, яцыкъуягъау түүхээзээр зэхахышт, тилитература хэшчагъэ хууштыгъ. Ны-тихэм уахтэ зыщымыиэу нахь зыщыхъурэ лъэхъанымни ялъфыгъэхэм къафэфэдэшт нэкубгъохэм анае атыраагъэдзэн алъакъышт. Ар зымуусас Ѣшыл ыкчи рахыжъагъэр икъую къадэхъу-нэу зэхшаклохэм, юфыгъор зигукъекхэм афэтэю.

адигабзе_every_day

**Унэгъо псэушхъэхэр
farm animals
домашние животные**

Тыгъэгъазэм и 9-р — къольхъэ тын-Іыхыным пэшүекІогъэним и Дунэе маф

Хэбзэгъэуцугъэр амыукуйоним лъэпльэх

Къольхъэ тын-Іыхыным и Дунэе мафэ ипэгъокІэу АР-м и Прокуратурэ ахьщэ къольхъэ тын-Іыхыным пэшүекІогъэнимкэ хэбзэгъэуцугъэр гъецкіагъэ зэрэхъурэм лъяплэгъэнимкэ прокурорым истаршэ ІэпыІэгъо Евгений Лесных яофшэн зэфэхъысыжъхэр кыфишыгъэх.

Прокурорым къызэриуагъэм-кэ, ахьщэ къольхъэ тын-Іыхыным пэшүекІогъэним фэшл 2003-рэ ильэсийн ООН-р кэшакло фэхъуи, Конвенцием кээтхэнхэх рахуухаагь. 2006-рэ ильэсийн къыщегъэжъагъэу аш-къуачэ илэ хуугъэ ыкыи ильэс къэс тыгъэгъазэм и 9-м а мафэр хагъеунэфыкы.

— Ахьщэ къольхъэ тын-Іыхыным пэшүекІогъэним ехъгъэу Іофхэм яз-шилохын гумэкІыгъо шихыаиз щит. Мыш ехъгъэу республикэм ІофшиІэкІо куп Ѣызэхашагъэу Іоф еши. Аш хэхъэх хэбзэхуухумэкІо ыкыи чынІэ зыгъэйорышиІэжын къулыкухэм ялІыкІохэр. Коррупцием пэшүекІогъэнимкэ хэбзэгъэуцугъэр зэрэгъ-цакІэрээр прокуратурэм ин-пльэгъуригъэкІирэп. Аш ла-нае имыІэу щитен. ГущыІэм пае, мы лъэныкъомкэ хэбзэгъэуцугъэр аукъуагъэу цыфхэм ыкыи юридическэ лицэхэм дэо тхылхэр къыт-фагъэхымэ, шюкІимыІэу ахэмкэ улъякІунхэр зэхт-щэх. Коррупцием пэшүек-Іогъэнимкэ хэбзэгъэуцугъэр зыукохэрэм дисциплинарн, административн ыкыи уголовн пшъэдэкІыжыхэр ят-гъэхых. Коррупции нэшан зиІэ бээджиншагъэхэм хэбзэгъэуцугъэр зытхынхэр ят-гъэхых. Коррупции нэшан зиІэ бээджиншагъэхэм аш-шүеукІогъэнимкэ анахъэу тынаІэ зытедгъэтэтиэр ИэнатІэ зытгъэхэм, хэбзэу-хумэкІо къулыкушиІэхэм хабзэр амыукуйонир, джащ фэдэу лъялтк проектихэм ягъицкІи ыкыи боджист ахьщэр зэрэгъэфедэрэр ары, — кыуугъэ прокурорым.

2021-рэ ильэсийн къольхъэ тын-Іыхыным пэшүекІорэ хэб-

зэгъэуцугъэр гъогогу 800-рэ аукъуагъэу Адыгэ Республикаем и Прокуратурэ къыхигъэшыгь. Прокурорхэм ашыгъэ унашьохэмкэ нэбгырэ 300-м ехъумэ административн ыкыи дисциплинарн пшъэдэкІыжыхэр арагъэхыгъэх. Уголовнэ Іоф 16 къызэуахыгъ.

Коррупционнэ нэшан зиІэ бээджиншагъэр зэрахъэхэрэм, ІэнатІэхэм аутхэу хэбзэгъэуцугъэр зыукохэрэм якыхэгъэшынкэ пэшүоргъэш юфхъа-бзэхэр прокуратурэм зэрихъагъэх. ІэнатІэхэм аутхэм ашыгъэх къольхъэ тын-Іыхыным пэшүекІорэ хэбзэгъэуцугъэр аукъуагъэу къыхагъэшыгь, нэбгыри 9-р ІэнатІэхэм аутгъэ-къыгъ.

Джащ фэдэу хэбзэгъэуцугъэм къызэрдилтытэу, къэралыгъо ыкыи муниципальнэ къулыку-шіхэм мылькоу ыкыи фэдэу яээр, агъекодыгъэ пчагъэхэр зэртхэгъэ тхапэр алэклагъа-хэмэ, прокуратурэм икулыку-шіхэмрене улъякІунхэр зэхашх. Мы лъэныкъомкэ хэукухонигъэ зышигъэ пэшэ ІэнатІэхэм аут нэбгыри 142-мэ дисциплинарн пшъэдэкІыжье атыральхагъ.

Коррупционнэ нэшан зиІэ бээджиншагъэр зэрахъагъэхэм зэрарэу арагъэшыгъэм къира-гъэзэжынэм республикэм ипрокуратурэ ипашхэм лъэшэу анаэ тираагъеты. Мы ильэсэу тызхэтэм сомэ миллион 25,9-м ехъу зытэфэрэ дэо тхылти 6 хыкухэм алэклагъэхагъ. Аш щищэу сомэ миллион 19 фэдизым къираагъэзэжыгъ. Юридическэ цыфхэм алъэныкъо-кэ администраторн хэбзэуконо-

Мы ильэсийм коррупци-оннэ нэшан зиІэ бээджиншагъэр зэрахъагъэу агъеунэфыгь, нэбгырэ 53-мэ уголовнэ Іоф къафызэІуа-хыгъ.

тъэ зэрэззерахъагъэм фэшл Іофх-хэр къызэуахыгъэх. Мы ильэсийм зы юридическэ нэбгырэ сомэ миллион тазырэу тиральхагъ (джыри зы нэбгырэм иоф зэгъэшүж хыкуумыр хэпльэнэу щит). Хыкуум приставхэм сомэ миллион 21-рэ фэдиз юридич-скэ цыфхэм къираагъетыгъ.

Лъяплээн къулыкуум изэ-фэххысыжыхэм къызэраргъэна-фэрэмкэ, шэпхээ-правовой актхэм нахыбэу къахафхэхэрэ коррупционнэ хуугъэ-шлагъэхэр илэнатэ къызэрэзфигъэфеда-гъэм, административн шы-къэхэр икуюу ыкыи игъом зэри-мыгъэцкіагъэхэм, нэмэкхэм ияхыгъэ юфыгъохэр ары.

Къольхъэ тын-Іыхыным пэшүекІорэ экспертизэр зызэхашэм, къэралыгъо хэбзэ къулыкухэм шэпхээ-правовой актхэр гъогогу 430-рэ ыкыи чытпэ зыгъэорышэжын къулыкухэм тъогогу 438-рэ аукъуагъэхэу прокурорхэм къыхагъэшыгъ. Ахэр дагъэзэжынхэм фэш прокурорхэм акт 405-рэ атхыгъ.

Мы ильэсийм коррупционнэ нэшан зиІэ бээджиншагъы 133-рэ зэрахъагъэр агъеунэфыгь,

район отдел ипащэ игуадзэрэ ыкыи аш ипэшагъэмрэ чыыфэ зытельхэм хэбзэнчьеу къуальхэе къалахыгъэу агъеунэфыгь.

Прокуратурэм иофшэн ильэ-ныкъо шыха-лехэм ашыщ къольхъэ тын-Іыхыным пэшүекІогъэ-нумкэ хэбзэгъэуцугъэр гъец-цакІагъэ зэрэхъурэм гъэльэшыгъэ шыкылт тетэу лъяплэгъэ-ни.

Евгений Лесных къызэриуагъэмкэ, къэралыгъо ыкыи муниципальнэ къулыкуум яхыгъэ хэбзэгъэуцугъэр республикэм зэрэшагъэцакІэрэм ыкыи ахьщэ къольхъэ тын-Іыхыным пэшүек-Іогъэним ылъяныкъо-кэ прокуратурэм зэхищэрэ юфхъаб-зэхэр мы ильэсми лъигъэкота-гъэх.

Къольхъэ тын-Іыхыным ехъгъэу бээджиншагъэр зэрахъэхэрэм нахыбэу къахафхэхэрэм ашыщ бюджет ахьщэр зератыгъу-гъэм (процент 54-рэ) ыкыи къуальхэе зэршатагъэм (процент 27-рэ) яхыгъэхэр. Мы лъэныкъомкэ прокурорхэм тишилтээр шыз-зерахъэгъэ улъякІунхэм къак-эльтикоу пэшэ ІэнатІэхэм аутхэм ипчагъэкі бэ хүрэе къуальхэе къалахыгъэу хуугъэ-шлагъы 10 къычагъэшыгъ. Ашкээ прокурорым щысэхэр къыхыгъэх.

Гущыэм пае, Урысөям и Следственэ комитет исследованием ГъэлорышлапІэ АР-м щылт АР-м хэгээгүү клоц Іофхэмкэ и Министерствэ Къэралыгъо автоинспекции ГъэлорышлапІэ ипащэ игуадзэ ылъя-ныкъо уголовнэ Іоф къызэулихыгъ. ГИБДД-м ичып-лэ подразделение икулыкуушэ къуальхэе сомэ мин 360-рэ къыз-зерахъэгъэмкэ агъэмисэ. Нэужым зэхэфынхэр рагъэкокызыэ аш къольхъэ заулэ алихыгъэу джыри къыхагъэшыгъ, зэкэмкэ ар сомэ миллионы 2,5-рэ фэдиз мэхъу. Мы уахтэм бээджиншагъэр охтэ гъэнэфагъэм зыща-ыгъхэрэ чытпэ ар дэс, угловнэ Іофым изэхэфын ыкылт фэкло.

Хэбзэхуумэкло къулыкухэм зэрахъэгъэ юфхъаб-зэхэрэм яшыгъэкэ хыкуум приставхэм я Федеральнэ къулыкуу Адыгэ-имекі и ГъэлорышлапІэ имеж-

район отдел ипащэ игуадзэрэ ыкыи аш ипэшагъэмрэ чыыфэ зытельхэм хэбзэнчьеу къуальхэе къалахыгъэу агъеунэфыгь. Ахэри аубытыгъэх, уголовнэ Іофир зэхишиныу Мыеекъопэ къэлэ хыкуумым фагъэхыгъ.

Ахьщэ къуальхэе зыштагъэхэм альэныкъо-кэ къызэуахыгъэ уголовнэ Іоф заулэ хыкуумхэм зэхафыгъ ыкыи бээджиншагъэм пшъэдэкІагъэр арагъэхыгъ. Гу-щылт пае, Мыеекъопэ къэлэ хыкуумым унашьюо ышыгъэмкэ республикэм икъэлэ шыха-лэ имэр игуадзэ ильэс 12 хылтээралхагъ. Унашьюо къуачэ илэ хуугъэ.

Тхамафэкэ узэкіэлбэжымэ, Мыеекъопэ къэлэ администраци-цием ипащэ иапэрэ гуадзэ предпринимательскэ юфшэнэр хэбзэнчьеу зэрэзэхищэрэм ыкыи ифитынгъэхэм зэршакыгъэм къыхэхэу агъэмисагъ. Джаш фэдэу аш хабзэм сомэ миллион 18-м ехъу къыфызэкігъэ-клохын зэрэфаем хыкуумым дыригъэштагъ.

Ахьщэ къольхъэ тын-Іыхыным ехъгъэу бээджиншагъэр зэрахъэхэрэм нахыбэу къахафхэхэрэм ашыщ бюджет ахьщэр зератыгъу-гъэм (процент 54-рэ) ыкыи къуальхэе зэршатагъэм (процент 27-рэ) яхыгъэхэр. Мы лъэныкъомкэ прокурорхэм тишилтээр шыз-зерахъэгъэ улъякІунхэм къак-эльтикоу пэшэ ІэнатІэхэм аутхэм ипчагъэкі бэ хүрэе къуальхэе къалахыгъэу хуугъэ-шлагъы 10 къычагъэшыгъ. Ашкээ прокурорым щысэхэр къыхыгъэх.

Гущыэм пае, Урысөям и Следственэ комитет исследованием ГъэлорышлапІэ АР-м щылт АР-м хэгээгүү клоц Іофхэмкэ и Министерствэ Къэралыгъо автоинспекции ГъэлорышлапІэ ипащэ игуадзэ ылъя-ныкъо уголовнэ Іоф къызэулихыгъ. ГИБДД-м ичып-лэ подразделение икулыкуушэ къуальхэе сомэ мин 360-рэ къыз-зерахъэгъэмкэ агъэмисэ. Нэужым зэхэфынхэр рагъэкокызыэ аш къольхъэ заулэ алихыгъэу джыри къыхагъэшыгъ, зэкэмкэ ар сомэ миллионы 2,5-рэ фэдиз мэхъу. Мы уахтэм бээджиншагъэр охтэ гъэнэфагъэм зыща-ыгъхэрэ чытпэ ар дэс, угловнэ Іофым изэхэфын ыкылт фэкло.

Хэбзэхуумэкло къулыкухэм зэрахъэгъэ юфхъаб-зэхэрэм яшыгъэкэ хыкуум приставхэм я Федеральнэ къулыкуу Адыгэ-имекі и ГъэлорышлапІэ имеж-

— Ильэс къэс прокуратурэр

ицкэцакІоу хэбзэхуумэкло

куулыкухэм зыхэлэжэхэрэ

зэхэсигъэ зэхэтэшэц. Аш

къольхъэ тын-Іыхыным пэшүекІогъэнимкэ Іофхъаб-зэу зетхагъэхэм къуухэу

афхъагъэхэр Ѣызэфэтхы-сийжыхы ыкыи тапэкі

тинаІэ зытедгъэтын фэе

лъэныкъохэр тэгъэнафаэх.

Аш нэмыхиІэу къэбарлыгъэ-Іэс амалхэм зэхэныгъэ дэгъу

адытиІэу Іоф адэтэшІэ, —

къуугъэ прокуратурэр

Культурэм иунэхэр, щыІэныгъэр

Анахь дэгъухэр къыхахыгъэх

Культурэм и Унэ анахь дэгъур къыхахыгъэх нийн фэгъэхыгъэ кэхүү ээнэкъокъур Адыгэ Республикаем щыреклохыгъ.

Джэдже районым
культурэмкэ и Унэ

Адыгэ Республикаем культурэмкэ и Министерствэ, республикэм лъэпкэ культурэмкэ и Гупчэ къэшакло фэхъуши, шъольыр зэнэкъокъур зэхашагъ.

Апэрэ пешорыгъэш зэнэкъокъум республикэм иклуб 28-рэ хэлэжьагъ. Зэфэхъысыжхэр зашыхэм клуби 8 къыхахыгъ. Ятлонэрэ едзыгъом ахэр щызэрагъепшагъэх.

Кошхэблэ районымкэ — Фэдз, Красногвардейскэ районымкэ — Улапэ, къалэу Мыеекъуапэ дэт «Гиганты», Мыеекъопэ районымкэ — Каменномостскэм, Шэуджэн районымкэ — псэуплэу Заревэм, нэмыхэм культурэм и Унэу адэтхэр анахь дэгъухэм ахалтыгъэх.

Заочнэ шыклем тетэу республикэм лъэпкэ культурэмкэ

и Гупчэ зэфэхъысыжхэр щашыгъэх. Сурэтэу атырахыгъэхэр, яофшакэ къэзигъэльэгъорэ видеохэр зэхэшаклохэм зэфахъысыжыгъэх.

Джэдже районым культурэмкэ и Унэу П. Х. Афанасовым ыцэ зыхырэм апэрэ чыпээр фагъэшшошагъ, лауреат щитхуцэлэх къидихыгъ.

Улапэ культурэмкэ и Унэ ятлонэрэ чыпээр ыхыгъ. Төүцжээ районым культурэмкэ и Унэу Нэшьукъуае юф щызышээрэм зэхэшаклохэм зэхъокынгъэ инхэр афэхъуух.

— Къалэхэм, къуаджэхэм культурэмкэ яунэхэр нахь зэтээгэсихыгъ мэхъух, — къытигуагъ Адыгэ Республикаем культурэмкэ иминистрэ игуадзэу Кушъу Светланэ. — Лъэпкэ проектэу «Культурэр» щыІэныгъэм щыпхырашызэ, гъэцэкэжьын юфшэнхэр ашыкгуагъэх. Адыгэ Республикаем и Лышхээу Къумпыл Мурат, Правительствэм яшуагъэкэ культурэм иунэхэр лъэхъаным диштэхэу мэхъух, ятеплээки, юфшэн зэрэзэхашэрэмкэ зэхъокынгъэ инхэр афэхъуух.

Чыпэ адмиинстрациехэм якулыкъушшэхэри щыклемшхэм альэхъух.

Культурэм иунэхэр цыфхэм яклыпэх, зыгъэпсэфыпэх, пүнгэгъэм игупчэх. Къэралыгъо гъэпсэхкэ иэзу Адыгэгэри зыпсэурэр ильээси 100 зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ концертхэр, зэуцэгтуу гъэшшэхъурэм зэхашэхээ, республикэр пытэу ылээ зэрэтеуцуагъэр, хэхъонгъэу ышыгъэхэр цыфхэм альягъээсэ.

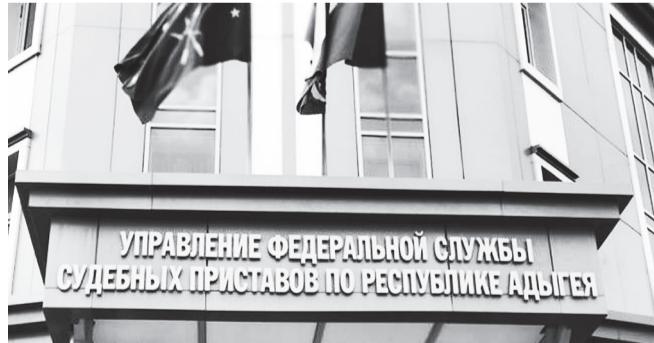
ЕМТЫЛЫНурбай.

Хыкум приставхэм къаты

Зэнэкъокъу афызэхашэ

Хыкум приставхэм я Федеральнэ кулыкъу юфшэн къэгъэльэгъэхэмкэ Урысые зэнэкъокъу зэхашагъ. Ар 2022-рэ ильэсэм тельятаагъ.

Юфхъабзэм журналистхэр, сурэт репортажхэр, теле-, радиокъетынхэр къэзигъэхъазырыгъэхэр, нэмыхэмхэр хэлэжъэнхэ альягъыщ. Ахэр федеральнэ, шъольыр ыкы район къэбар жъугъэм иамалхэм къархъэгъэнхэ фое.

Зэнэкъокъур лъэныкъо заулэхээ зэтеутыгъ: «Телесюжет анахь дэгъу», «Радиосюжет анахь дэгъу», «Къыхаутыгъэ материал анахь дэгъу», «Интернетым къихъэгъэ материал анахь дэгъу». Джащ фэдэу ильээ

сым ижурнист анахь дэгъоу къыхахырэм Гран-при фагъэшшошэшт.

Мынг хэлажье зышыгъохэм ялъэу тхыльхэр 2022-рэ ильэсэм бэдзэогъум и 31-м нэс хыкум приставхэм ячыпэх къутамэ агъэхынхэ фое. Аш авторым ыцэ, ылъэкъуацэ, ятэ ыцэ, юфшагъэр зыфэгъэхъыгъэр, лъэныкъоу зыхэлажъэрэр, джащ фэдэу иэлектроннэ почтэ иадрес ыкы ителефон номер итхэгъэнхэ фое.

Зэнэкъокъум хэлэжъэшт юфшагъэр шэклогъум и 1-м щыублагъэу къихашт ильэсэм бэдзэогъум и 31-м нэс къыдэхъигъэу щитын фое.

Теклоныгъэр къыдээхъыгъэхэр хыкум приставым и Мафэ зыщыхаагъэунэфыкырэ шэклогъум и 1-м ехъулэу къэнэфэштых. Ахэр зэхэшаклохэм агъэшшоштых, щитхуу тхыльхэр, шуухафтыхнхэр аратыштых.

Бзылъфыгъэм пшъэдэкыжь рагъэхъыгъ

Хыкумым унашьюу ышыгъэмкэ, Адыгэ къалэ щыпсэурэ бзылъфыгъэм кэлэ-пүлкээр зэrimытырэм къыхакэлэу административнэ пшъэдэкыжь рагъэхъыгъ.

Адыгэкъалэ ихыкум участкэу N 1-м унашьюу ышыгъэм зэрхтагъэмкэ, лэжъепкэ анахь макэу шъольырим щагъэнэфагъэм фэдэу ным исабыилту афызэхъэгъэхъын фэягъ. Ар ялэубытпэу хыкум приставхэм я Төүцжээ межрайон къутамэ икуулыкъушшэхэм юф къызэуахыгъ.

Хыкумым унашьюу ышыгъэр бзылъфыгъэм дэгъоу ышшэштагъ, ау ишшээрхэлхэр ыгъэцэхэнхэм дэгүэштагъэшт. Аш къыхакыкъе чыфэр сомэ мин 90-м ехъугъ.

Ным ылъэнхэр административнэ протокол зэхажеуцагъ. Адыгэкъалэ ихыкум участкэу N 1-м изэгэшшужь хыкумым бзылъфыгъэм административнэ хэбзэуконоигъэ зэрэзэрихъагъэмкэ лажэ иэзу ыгъэунэфыгъ ыкы сыхыати 100-м тельятаагъ шохилэхээ юфшэнхэр ыгъэцэхэнхэу унашьюу ышыгъ.

Мын фэдэ чыпэх къин шуумыфэнэм, хыкумым шууи юф нэмисынэм афэш кэлэпүлкээр игъом шууты, хэбзэгъэуцагъэр шуумыукуу.

Хыкум приставхэм я Федеральнэ кулыкъу Адыгэимкэ и Гъэйорышапэ ипресс-кулыкъу

Тхэквондо

Дышьэу зы, тыжынэу...

Шэнышу зэрэхь угъэу, «Юшхъемафэ и Кубок» зыфиорэ зэнэкъокур тхэквондомкэ Налщык щыкъуагь.

Кыблэм, Темыр Кавказым, хэгъэгум инэмийк шольырхэм ябэнаклохэр тыгъэгъазэм и 3 – 7-м кьюш Республика м щизэлукла-тъэх. Адыгэ Республика м спорт еджаплэу N 2-м зызызыгъасэхэрэ зэнэкъокум хэлэхьагъэх.

Зыныбжь икъугъехэм якуп Адыгэим спортсменкэу Кристина Дюбинам апэрэ чыплэр кыышыдхыгь.

Ильэс 18-м нэс зыныбжьхэм язэлукэгъухэм Кристина Левичевам я 2-рэ чыплэр кыашыхыгь. Ильэс 16-м нэс зыныбжьхэм язэнэкъоку Виктория Козловам, Ристэ Аминэ, Дмитрий Петренкэм ящэнэрэ чыплэхэр кыышахьагъэх.

Адыгэ Республика м ихэшыпыкыгъэ командэ итренер шхъялэу Василий Есинымрэ Республика м иныбжькэхэм яхэшыпыкыгъэ командэ итренер шхъялэу Олег Тищенкэмрэ тибэнаклохэм пэшэмийгэе адызэрхьагь.

Футбол

Пшысэм фэдгъадэхэу кыхэкы

Хэгъэгум футболымкэ иапшьэрэ куп хэт командэхэм тыгъэгъазэм и 3 – 5-м я 17-рэ зэлукэгъухэр ялагъэх.

Ешлэгъухэм ащищхэм афэхъу-гэе кэзуххэр пшысэ дахэм фэб-гэдэхэ пшоигъюу зэфэхьысыжь-хэр пшыхэ зыхыкэ, футболыр спорт лъэлкэ гэшэгъонэу зэрэ-щтыр кыхэогъэшь.

Ешлэгъухэр

«Зенит» — «Ростов» — 2:2, «Крылья Советов» — ЦСКА — 0:1, «Спартак» — «Ахмат» — 2:1, «Локомотив» — «Урал» 0:1, «Химки» — «Арсенал» — 1:2, «Нижний Новгород» — «Рубин» — 2:1, «Динамо» — «Уфа» — 2:0, «Шыачэ» — «Краснодар» — 1:2.

Пчъагъэхэм тывспяплы

«Зенит» «Ростов» дешлээз, Полоз пенальтикэ хягъэм іэгуаор дидзагь. Хякіеу уклюагъэу аш фэдэ кыбдэхъуныр гушуагъо. Комличенкэм я 25-рэ такъикым пчъагъэм хигъехуагь — 0:2. «Зенит» пчъагъэм емызэгъэу ыпэкэе илъыштыгь.

Клауиньо я 31-рэ ыкы я 69-рэ такъикхэм «Ростов» икъелапчэе іэгуаор дидзагь — ятлонэрэ пенальтикэ. Аш ыуж «Ростов» зигъэрэхъатыгъэ, теклонигъэр кыдихын ылъэкынэу уахтэ кыхэкыгь. Шыпкэ, С. Семак зипэшэ командэри теклонигъэм фэбанэнштыгь. Зинасыр кыхьырэ өштэй ышлэгъутэу кытыхуаштыгь.

«Крылья Советов» «Краснодар», нэмийк командэ лъэххэм атекъуагъэу ЦСКА-м дешлагь. Я 75-рэ такъикым ЦСКА-м иешлаклоу Бохинен ухумаклохэм кадзыхъагъэу кыэлапчэе іэгу-

ор дидзагь. ЦСКА-м ешлэгъур ыхыгъэми, «Крылья Советов» игүетыныгъэ кыхэтэгъэшь.

Дэгъоп, дахээ

«Спартак» «Ахмат» дешлээз, я 13-рэ такъикым Мозес къэлапчэе іэгуаор дидзагь. Я 32-рэ такъикым футбольын ёцэлэрийн А. Соболевыр дысэу ешлагь. «Ахмат» хэтхэм ащищ ыльякъо занкіеу өуагь. Судьям тамыгъэ плъижыкыкэ Соболевыр ыгъэпшынагь.

А. Соболевыр ешлаплэм кынрагъэкыз, зэрэгбүжгээгэе къэлэгъуагь. Илбэцохэр псынкіеу ылапхэм алихыгъэх, ешлаплэм ридзагъэх. Ешлаплэм кызыекъижыям, пчъэхэр рэхъатэу кынагъэх.

Судьяя В. Мешковыр пхъэаша-щэу зеклюагъэу, ригъэлэье и А. Соболевыр ешлаплэм кынригъэ-кыгъэу плъйтэшти, А. Соболевыр дэшлэу зеклюагъэп. Дахэл арэущтэу зыбъэпсынагь.

«Ахмат» хэтэу Уткиным я 45+3 такъикым «Спартак» икъелапчэе іэгуаор дидзагь. «Ахмат» нахьы-бэрэ ыпэкэе илъыштыгь, теклонигъэм нахь пэблагъэу ешлэштыгь. Ары шхъяа, футбольын шэпхээ гээфагъэхэр илэх. Утеклоным фэш кыэлапчэе іэгуаор дэбдзэн фэе.

Я 87-рэ такъикым Зобниным дахеу кытыхыгъэ іэгуаором Промес лъячын, благъэу зеклюгъэ къэлапчэе дидзагь — 2:1. «Ахмат» итренер шхъялэу Андрей Тала-лаевыр чэфынчэеу кынэштэ-джын, ыгу ихыкыгъэ, кынагъо шоигъуагъэх къэшлэгъуа. «Спартак» итренер шхъялэу Руй Виторие гушлом хэтэу илэпилэ-

гъухэм, ешлаклохэм ыллл ари-щэкыгь.

«Локомотив» зэкіэлъыклоу ешлэгъу 3 шуахыгь. Ашлээрэ купым хэт командэхэм ауж кын-нэштыгь «Урал» Екатеринбург 1:0-у ешлэгъур ыхыгь. Къэлапчэе іэгуаор Аугустиняк я 42-рэ такъикым пенальтикэ дидзагь. «Локомотив» иешлаклохэм къэлэлпчээбгыкъум іэгуаор тырагъа-фэу, къэлэлпчээтуыр лъэшэу агъэгумэкіеу зэп кызыэрэхэкыгъэр. Сыдэу хуулья, пчъагъэр 0:1-у кынэштыгь. «Урал» ауж кынэжырэп, тренер шхъялэу Игорь Шалимовыр неушрэ мафэр нахьышу зэришыщтым егупшысэ.

«Химки» «Арсенал» зылкээм, Миэрэ Резууан пенальтикэ къэлапчэе іэгуаор дидзагь. Бэ темышлэу Зурико Давиташвили «Химки» иухумэкүи 5 кынэлэхэе-хэу щитыгъэу нахь мышэм, кынэрикыгъэх, хягъэм іэгуаор дидзагь — 1:1.

Я 87-рэ такъикым К. Кангвэ псынкіеу зэрэзеклюагъэм ишлу-гъэкэе къэлапчэе іэгуаор дидзагь. «Арсенал» 2:1-у зэлукэгъур ыхыгь. Тренер шхъялэу М. Божович илэнтэе зылхуагъэм кынэштэгъягъэу «Зенит», «Химки», нэмийкхэм «Арсенал» ате-клюагь.

Я 87-рэ такъикым Зобниным дахеу кытыхыгъэ іэгуаором Промес лъячын, благъэу зеклюгъэ къэлапчэе дидзагь — 2:1. «Ахмат» итренер шхъялэу Андрей Тала-лаевыр чэфынчэеу кынэштэ-джын, ыгу ихыкыгъэ, кынагъо шоигъуагъэх къэшлэгъуа. «Спартак» итренер шхъялэу Руй Виторие гушлом хэтэу илэпилэ-

«Шыачэ» лыкъотагъэп

Шыачэ икомандэ теклонигъэр кыдимыхыгъэми, дэшлэу «Краснодар» дешлэгь. Кассьеэрэ я 19-рэ такъикым «Краснодар» икъэлапчэе іэгуаор дидзагь. «Краснодар» иешлаклоу Классон я 23-рэ ыкы я 53-рэ такъикхэм «Шыачэ» икъэлапчэе іэгуаор дигъэфагь, апэрэ пенальтикэ.

Гүнэгүу краим икомандэхэр медальхэм, Европэм икубокхэм якыдэхын ахэлэжээнхэм фэ-банэх.

Чыплэхэр

1. «Зенит» — 37
2. «Динамо» — 35
3. «Краснодар» — 28
4. «Шыачэ» — 28
5. ЦСКА — 27
6. «Локомотив» — 25
7. «Ахмат» — 24
8. «Кр. Советов» — 24
9. «Спартак» — 23
10. «Рубин» — 22
11. «Арсенал» — 19
12. «Ростов» — 18
13. «Н. Новгород» — 18
14. «Урал» — 16
15. «Уфа» — 16
16. «Химки» — 14.

Я 18-рэ зэлукэгъухэр

- 11.12
«Кр. Советов» — «Рубин»
ЦСКА — «Арсенал»
«Ростов» — «Урал»
12.12
«Динамо» — «Зенит»
«Ахмат» — «Химки»
«Краснодар» — «Н. Новгород»
«Локомотив» — «Уфа»
13.12
«Зенит» — «Спартак».

Зэхэзыщагъэр
ыкы кынэштэ-
гъэкырэ:

Адыгэ Республика м лъэлкэ Йоффхэмкэ, Икыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэлкэ-
гъухэм адярьиэ зэхы-
нэхэмкэ ыкы кынэштэ-
гъэкырэ
къэбар хуулья
иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэ-
шылээр:
385000,

къ. Мыекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаихырэ А4-кээ
заджэхэрэ тхыапхэу
зипчэгъэхээ 5-м
емыхъухэрэ ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлхээ, шрифтээр
12-м нахь цылгунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъехэр редакцием
зэлгээжээхъэх.

E-mail: adygoe@mail.ru

Зынгаушыхъатыгъэр:
Урысы Федерацэм
хэутын Йоффхэмкэ, тел-
радиоэхъэтин-
хэмкэ ыкы зэлзы-
Ісыккы амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
Чыплэгъэр-
шапл, зэраушыхъатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зынхаутыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкэ
пчъагъэр
4302
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 2530

Хэутынм узши-
кэтхэнэу щыт уаххтэр
Сыххатыр
18.00
Зынхаутыгъэр-
уаххтэр
Сыххатыр
18.00

Редактор
шхъялээр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялээм
игуадзэр
Мэшлэкэо
С. А.

Пшьэдэхъэжээ
зыхырэ секретарыр

Жакіэмкъо
А. З.